

מדברים אקטואליה

איך בוחרים על מה לדבר?

נשאל את עצמנו -
האם זה ארו"ע?
אקטואלי, רלוונטי
ועקרוני

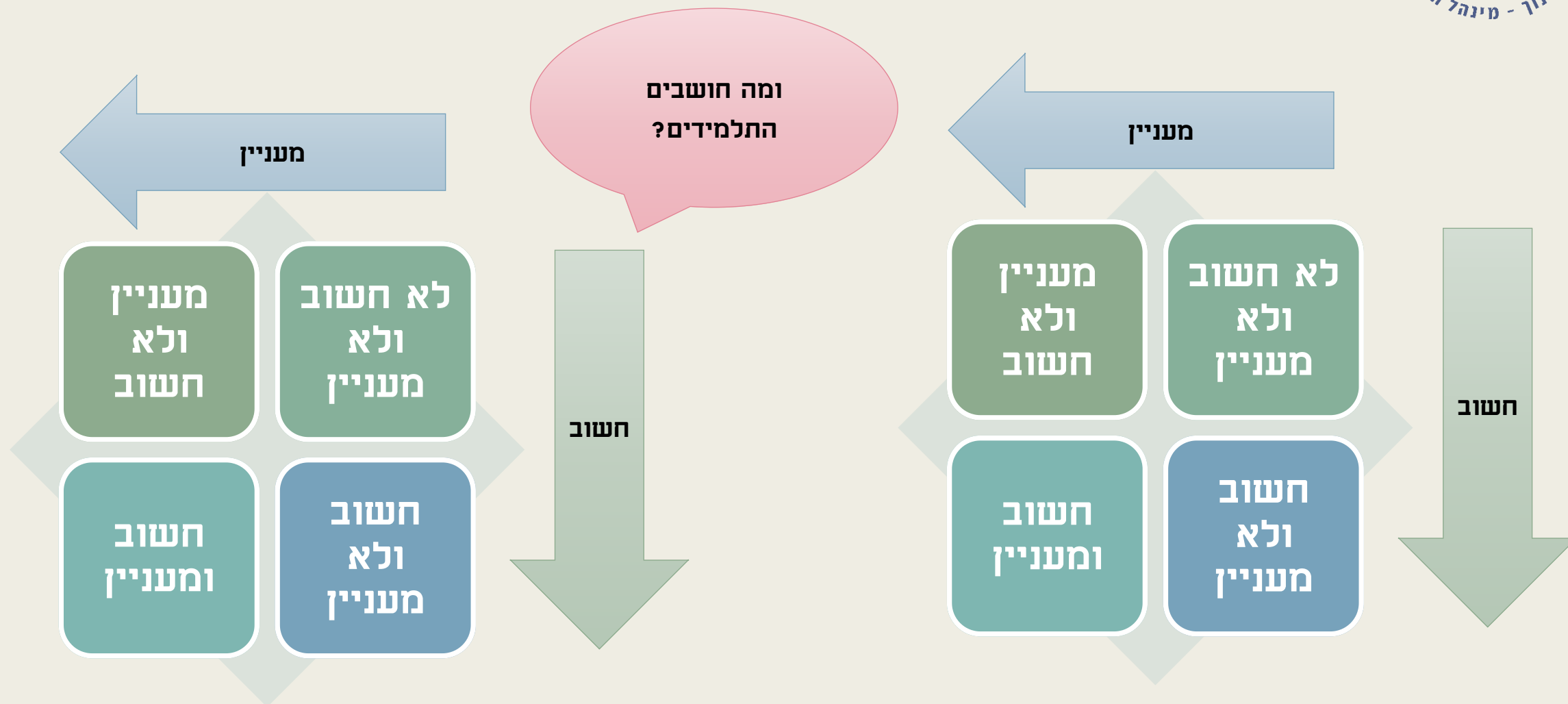
■ אקטואלי

■ רלוונטי

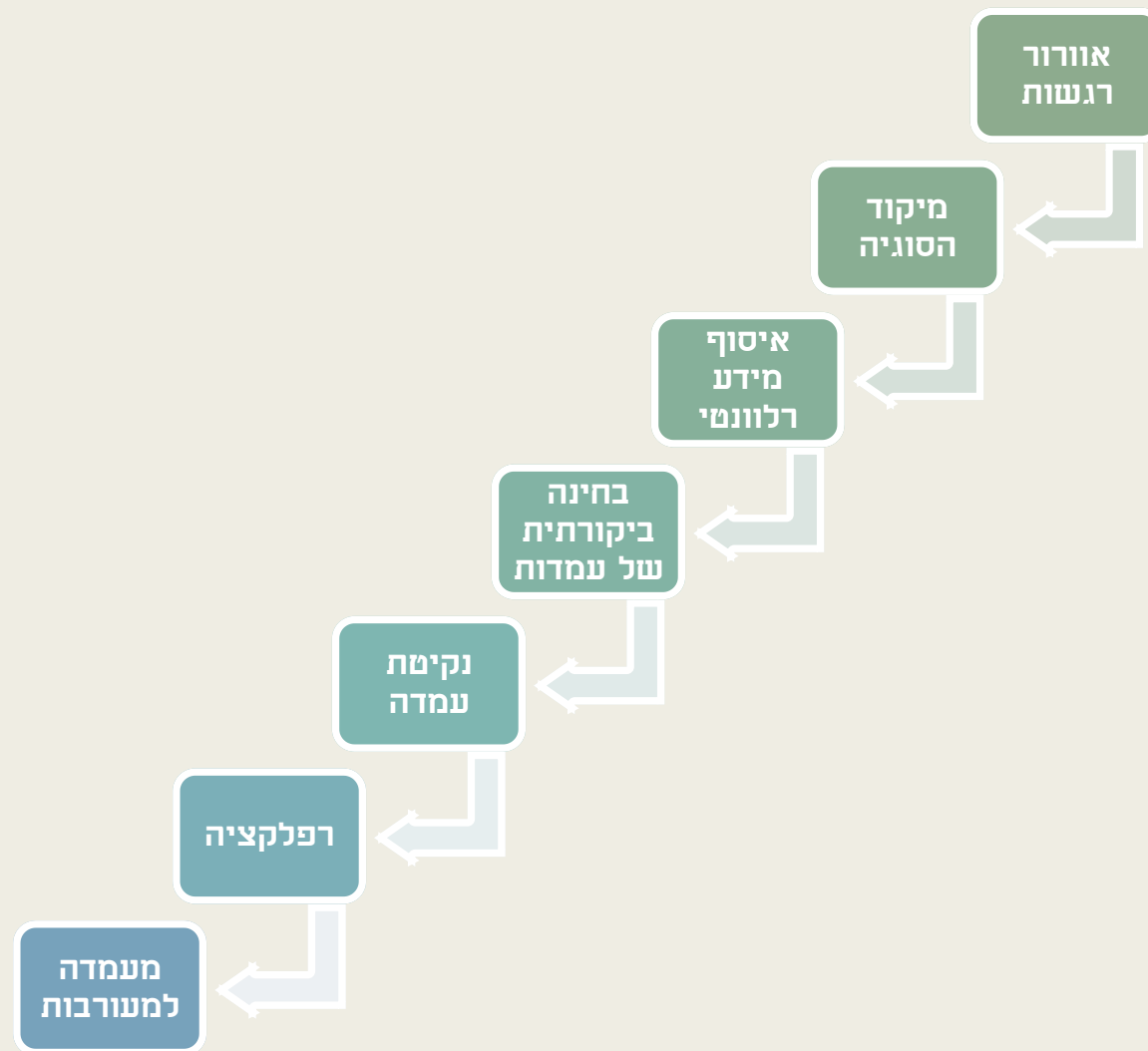
■ עקרוני

■ לפעמים אין ברירה

איך בוחרים על מה לדבר?

מודל לעיסוק בנושאים אקטואליים

מודל ליחידת לימוד מוכוונת ערכים ועמדות¹

מודל המבוסס על עקרונות הלמידה המשמעותית:

ערך – עיסוק בשאלות ערכיות,

מעורבות פעילה של הלומדים בתהליך הלמידה ובנקיטת עמדה,

רלוונטיות – חיבור אישי של הלומדים לתכנים הנלמדים.

מתודות	שלבים	מטרות
מגוון "טריגרים" כגון: סבב, השלמת משפטים, שאלון, סרטון, חפצים, תמונות.	חיבור אישי-רגשי ↓	לעורר סקרנות. לחבר את המשתתפים לנושא. לחבר את המשתתפים לידע הקודם שלהם.
שאלה פורייה = שאלה פתוחה, מערערת, עשירה, מחוברת, טעונה.² השאלה עוסקת בנושא עקרונות-ערכי.	מיקוד הנושא: שאלה פורייה ↓	למקד את הנושא שלגביו נוקטים עמדה.
מגוון מקורות מידע: אינטרנט, עיתונות, קטעי מקורות, ציטטות, לוח קיר, מילון מושגים, מומחי ידע. תכנים בתכניות הלימודים בתחומי הדעת.	הקניית ידע ↓	להקנות מידע הכרחי לצורך נקיטת עמדה. להבחין בין עובדה לבין דעה. להבין את הערך בנקיטת עמדה מבוססת.
דיון דילמה משחקי תפקידים סימולציות במת דיון משפט ציבורי פאנל – רב שיח	פריסת עמדות (ביחס לשאלה הפורייה) ↓	לחשוף את המשתתפים למגוון עמדות שונות רלוונטיות לנושא.
ביטוי מנומק של העמדות האישיות של המשתתפים בדרכים יצירתיות. דיון מסכם במליאה הנותן ביטוי לדיאלוג הפנימי של משתתפים.	נקיטת עמדה ↓	להביא את המשתתפים לנקוט עמדה אישית מבוססת על ידע ושיקולי דעת מנומקים.
בחינת חלופות ליישום הערכים שדונו במסגרות שונות – אישיות, קבוצתיות, קהילתיות, אזרחיות.	מעמדה ליישום ולמעורבות ↓	לטפח נכונות ליישום הנלמד ולמעורבות חברתית ברמות שונות.
הפקת תובנות באמצעות דיבור, כתיבה או יצירה.	רפלקציה	להזמין את המשתתפים להמליץ ולהמשיך את הלמידה שלהם ואת המשמעויות שהפיקו במהלכה.

¹ מבוסס על מודל אקטואליה של מינהל חברה ונדון. יישום המודל במלואו מתפרס על פני מספר שיעורים

² על פי יורם הרפז (1999), לקראת הוראה ולמידה בקהילת חשיבה, חינוך החשיבה, חוברת 18.

אורור רגשות/חיבור אישי

עקרונות הנחייה

- אישי
- לא שיפוטי

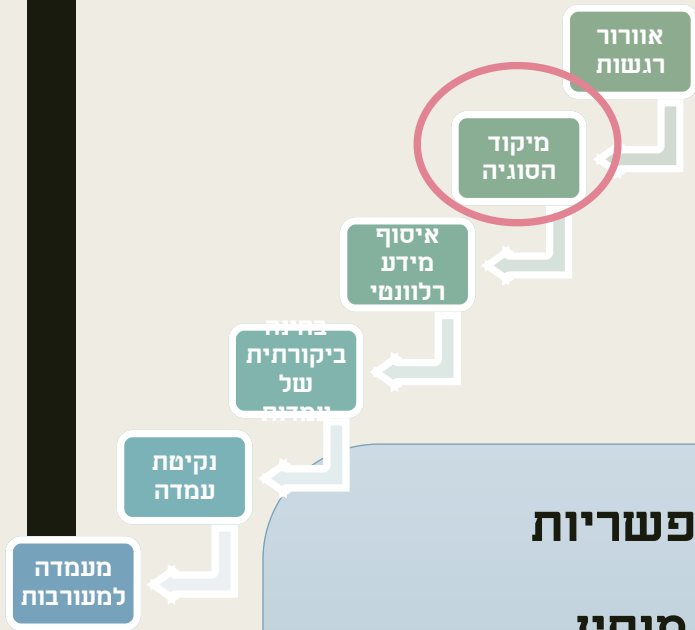
מטרות

- לתת לגיטימציה להבעת רגשות.
- לעורר סקרנות.
- לחבר את המשתתפים לנושא.
- לחבר את המשתתפים לידע הקודם שלהם.

מיקוד הסוגיה

מתודות אפשריות

- סיעור מוחין
- ציטוט בהקשר הנושא הנבחר ושאלה עליו
- ועוד...

עקרונות הנחייה

- שאלה פורייה - שאלה פתוחה, מערערת, עשירה, מחוברת, טעונה.
- השאלה עוסקת בנושא עקרוני-ערכי (לעיתים – נושא שנוי במחלוקת).
- גבולות השיח

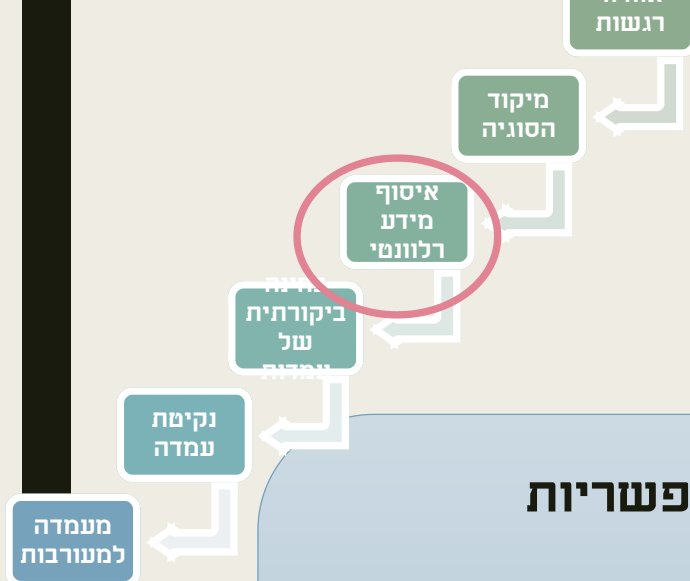
מטרות

- מיקוד הנושא
- ניסוח הסוגייה שעל הפרק

איסוף מידע

מתודות אפשריות

מגוון מקורות מידע:

- אינטרנט, עיתונות, קטעי מקורות, ציטטות, לוח קיר, מילון מושגים, מומחי ידע, סיפורים אישיים.

עקרונות הנחייה

- אפשר ביחידים/זוגות או קבוצות קטנות
- אפשר לחלק לחדרים בזום
- לשרטט "גבולות גזרה"

מטרות

- לאתר מידע רלוונטי לצורך נקיטת עמדה.
- להבחין בין ידיעה, דעה ופרשנות דעה.
- לפרוס עמדות ודעות שונות

בחינה ביקורתית של עמדות

מתודות אפשריות

- שאלות הבהרה
- משחקי תפקידים
- סימולציות
- פאנל - רב שיח
- בימת דיון

עקרונות הנחייה

- רגישות בנושאים שנויים במחלוקת
- ניהול דיון מכבד
- הבהרת הסוגיה העקרונית

מטרות

- לחשוף את המשתתפים למגוון עמדות שונות רלוונטיות לנושא.

נקיטת עמדה

מתודות אפשריות

- ביטוי מנומק של העמדות האישיים של המשתתפים בדרכים יצירתיות.
- דיון מסכם במליאה הנותן ביטוי לדיאלוג הפנימי של משתתפים.

עקרונות הנחייה

- אישי
- העמדה יכולה להיות לא מגובשת עד הסוף, אפשר להשאיר קצוות פתוחים

מטרות

- לנקוט עמדה אישית מבוססת על ידע ושיקולי דעת מנומקים.

רפלקציה

מטרות

- לאפשר למשתתפים להתבונן ולשקף את תהליך הלמידה שלהם ואת התובנות האישיות והקבוצתיות.

עקרונות הנחייה

- אישי
- לא חובה לשתף

מתודות אפשריות

- שאלות רפלקטיביות
- הפקת תובנות באמצעות דיבור, כתיבה או יצירה.

אורור
רנשות

מיקוד
הסוגיה

איסוף
מידע
בלונומי

ביקורת
של

נקיטת
עמדה

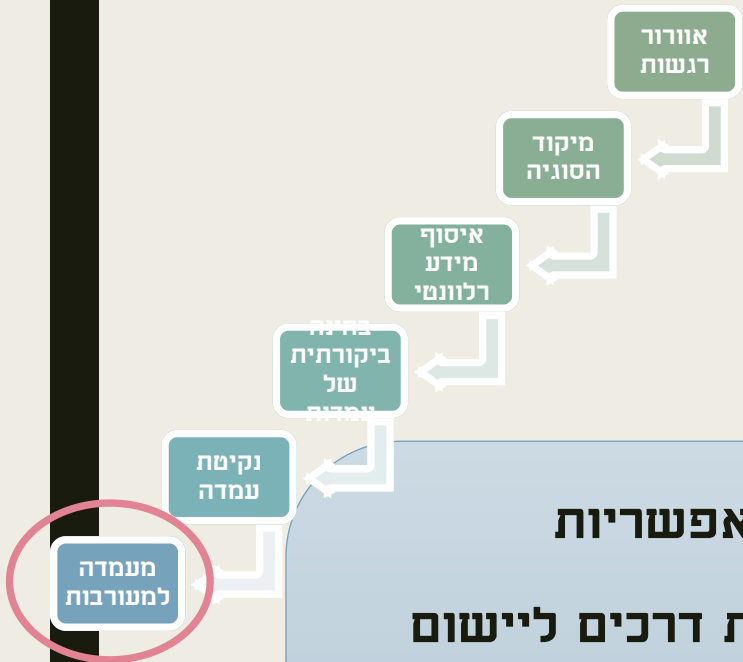
רפלקציה

מעמדה
למעורב
וח

מעמדה למעורבות חברתית

מתודות אפשריות

- בחינת דרכים ליישום מעורבות חברתית במסגרות שונות – אישיות, קבוצתיות, קהילתיות, אזרחיות.

עקרונות הנחייה

- רלוונטי
- אפשרי ליישום

מטרות

- לטפח נכונות למעורבות חברתית ברמות שונות.

